

EPĒMĒDZA EK VOŠĢIOŠ

neud prasmeto pezi dēmukracieš voškoded kē karzgoded · tēckādz metrūs · pebrārs 2014 | lajme prej republikes se vuštu di se gyrdau · i kārtimeđydedi botim · pebrā 2014 | novas da la republica dals vuostgs e dals gurdais · quattordeschavla ediziun · favrer 2014 | nieuws uit de republiek der vosken en gurden · nummer 14 · februari 2014

Kronenburgs koningspaar woont openingsfeestelijkheden bij Mājmal Culturele Hoofdstad van de AGL 2014

Schilderij van de Slag bij Mājmal uit 1466

MÀJMAL (8 JANUARI) – In de stad Mājmal heeft Peter Bezzola, de minister van cultuur, sport en toerisme, de aftrap gegeven voor de Culturele Hoofdstad van de AGL. Na een jaar zonder Hoofdstad, is het de beurt aan de oude hoofdstad van Gurdië om de medelidstaten te vergasten op – zoals de organisatie het verwoordde – ‘dubbel zo veel cultuur uit een stad met een bewogen geschiedenis’. Bij de openingsplechtigheid die gisteravond werd gehouden, waren ook president Ādrea Zašpuzic-Ēzvavs en haar Kronenburgse gasten koning Ernst Frederik en koningin Isabel aanwezig. Het paar is voor een vierdaags staatsbezoek in ons land.

Mājmal heeft tegen de 115.000 inwoners en is de hoofdstad van zowel de provincie West-Gurdië (Gyrdja a Pryndim) als de regio Gurdië. De stad ligt ten zuiden van het centrum van West-Gurdië, op een verhoging tussen de rivieren Dyše en Marðe. Mājmal heeft een sterk Byzantijns/Ottomaans karakter en de stad maakte dan ook vele tientallen jaren deel uit van het Ottomaanse rijk. In Mājmal bevindt zich de Amet Beg moskee, het grootste religieuze gebouw van Voskië.

De organisatie heeft een druk cultureel jaar gepland, dat financieel mogelijk wordt gemaakt door diverse binnen- en buitenlandse sponsors. Naast tentoonstellingen, concerten en speciale openstellingen van normaliter voor het publiek gesloten gebouwen vindt er op gezette tijden vlak buiten de stad een historisch spektakel plaats, waarbij de Slag bij Mājmal van 1466 wordt nagespeeld, die de Gurdiërs destijds bevrijdde uit het juk van Epirus en leidde tot de stichting van het Eerste Gurdische Koninkrijk. Daarnaast is er in dit jaar een recordaantal opvoeringen gepland van het bekendste Gurdischtalige toneelstuk *Motrat hò Pràndurse* (De Zusters van de Keizer) van de toneelschrijver Kristofor Diša (1771 – 1824). Dit werk, dat in 1811 gelijktijdig met zijn Albanese vertaling *Motrat e Perandorit* verscheen, wordt nog steeds beschouwd als het uitmuntendste in de Gurdische literatuur en wordt nog geregeld op de planken gebracht.

Minister Bezzola hield bij de opening een korte toespraak, waarin hij de koninklijke gasten uit Kronenburg welkom hiet en waarin hij de organisatie prees voor het uitstekende programma dat zij de bezoekers van de stad dit jaar van plan is voor te schotelen. Vervolgens speelde het Stedelijk Filharmonisch Orkest van Mājmal een programma met uitsluitend Voskische muziek: allereerst het feestelijke Toondicht nr. 49 van Rubertas Pudgavs (1894 – 1968), die ook verantwoordelijk was voor het volkslied van Voskië, een naamloos atonaal stuk voor cello en orkest van Envars Kārtius (*1949) en tot slot de tweede symfonie van de in Mājmal geboren componist Peter Vejsiu (*1961).

De Kronenburgse koning en koningin, alsook een regeringsdelegatie bestaande uit onder meer minister-president Hans Dankert en minister van buitenlandse zaken Matthias Schydtz, werden in november vorig jaar door de president uitgenodigd om het aanhalen van de betrekkingen tussen beide landen te bezegelen, dat volgde op het uit de lucht helpen van in de afgelopen zomer onstane wrevel rondom het moment van toetreding van Voskië tot de AGL.

Başkim Arhali nieuwe president van Voskië

DIVIS (3 FEBRUARI) – Oud-premier Başkim Arhali (*Protàšvētij Dēmukracieš*) wordt de nieuwe president der Vosken en Gurden. In de tweede ronde van de presidentsverkiezingen versloeg hij gisteren de huidige minister van defensie Aleksander Frašyr (*Meso Vēdzō*), die de gezamenlijke kandidaat was van de regeringspartijen V-ĢP, MV en MS. Op 19 januari won Arhali de eerste ronde ruimschoots, maar zijn voorsprong op Frašyr was gisteren aanmerkelijk kleiner; hij won met 58,57% van de stemmen, terwijl Frašyr 41,43% in de wacht sleepte. In zijn overwinningsspeech beloofde Arhali president voor alle Vosken te zijn en zei hij te willen bijdragen aan de voorbereiding van het lidmaatschap van de Europese Unie van Voskië. Başkim Arhali zal op 19 februari geïnaugureerd worden.

21-koppige zespactiencoalitie na breuk V-ĠP, MV en MS met IP'02 Parlement keurt regering Apavia-II goed

DIVIS (6 FEBRUARI) – Het parlement heeft vandaag met een ruime meerderheid de tweede regering onder leiding van minister-president Luċia Apavia aanvaard. Dit gebeurde nadat gisteren de laatste hand werd gelegd aan de invulling van de ministerportefeuilles. Diplomaat Hasan Aliċka (PRÌ) wordt minister van buitenlandse zaken, Lukas Kvāzd (MV) blijft in functie op binnenlandse zaken, Pāvus Ezividz (V-ĠP) krijgt financiën en Luvidz Urtiazes (V-ĠP), tot op heden minister van buitenlandse zaken, maakt nu zijn opwachting op het ministerie van justitie.

De eerste coalitiebesprekingen sinds de parlamentsverkiezingen die in december gehouden werden, werden gevoerd tussen de vier partijen die tot vandaag deel uitmaakten van de regering: de liberaaldemocratische V-ĠP, de centrumliberale MV, de monarchistische MS en de conservatieve partij IP'02. De laatste bleek echter allerminst gecharmeerd van de vergaande Europese ambities van de andere drie partijen, hetgeen op 10 januari tot een definitieve breuk leidde. Hoewel premier Apavia zich in eerste instantie teleurgesteld betoonde over het besluit van IP'02, koos ze voor de noodzaak het land richting de Europese Unie te sturen om te voorkomen dat het geïsoleerd zal raken tussen Europa en Noord-Afrika. Zonder de IP'02 kwamen de drie achterblijvende partijen echter twee zetels te kort voor een meerderheid in het parlement en op 22 januari werd dan ook bekend gemaakt dat ze in zee gingen met drie kleinere partijen, die gezamenlijk aan de parlamentsverkiezingen meededen en aldus de kiesdrempel overwonnen: de Partij voor een Europese Integratie (PRÌ), de nieuwe sociaaldemocraten (NK-ĠP) en het Forum voor Vrouwen (AG).

De drie hoofdpunten van de nieuwe regering zijn het volgen van de voor Voskië nog lange weg naar de Europese Unie, het verbeteren van de economische situatie in het land en het bestrijden van corruptie. Voor het laatste doel wordt er een speciaal ministerie voor corruptiebestrijding in het leven geroepen (ressortend onder het ministerie van justitie) dat geleid zal worden door Linard Cavizzel (NK-ĠP). Ook de andere twee kleine partijen krijgen elk één ministerie: Hasan Aliċka (PRÌ) wordt verantwoordelijk voor buitenlandse zaken en namens de AG zal Elvana Tukyti het nieuwe ministerie voor emancipatie en minderheden gaan leiden (ressortend onder het ministerie van sociale zaken).

De V-ĠP krijgt, als grootste partij, acht ministeries (inclusief de minister-president). De MV en de MS krijgen er elk vijf. Van de 21 ministers zijn er acht vrouw en dertien man; negen ministers zijn van Voskische afkomst, negen komen uit Gurdie en drie komen uit het Roemantsjtalige landsdeel. Een volledig overzicht staat hieronder.

*Hasan Aliċka (PRÌ),
minister van buitenlandse zaken*

minister-president	Luċia APAVIA (v, V-ĠP/Vos)
binnenlandse zaken	Lukas KVĀZD (MV/Vos)
buitenlandse zaken	Hasan ALIĊKA (PRÌ/Gur)
communicatie	Enkelyd ŒUVELI (MV/Gur)
corruptiebestrijding	Linard CAVIZZEL (NK-ĠP/Rom)
cultuur, sport en toerisme	Peter BEZZOLA (MS/Rom)
defensie	Kastryt ÇAÇI (V-ĠP/Gur)
economische zaken	Mirlinda ALDAŒI-RYLI (v, MS/Gur)
emancipatie en minderheden	Elvana TUKYTI (v, AG/Gur)
financiën en begroting	Pāvus EZIVIDZ (V-ĠP/Vos)
justitie	Luvidz URTIAZES (V-ĠP/Vos)
landbouw	Maġia-Luċia RŪĠECA (v, V-ĠP/Vos)
media	Ibrahim HAŒI (V-ĠP/Gur)
natuur en milieu	Kirkē AVIUS-ĒRJUDZ (v, V-ĠP/Vos)
onderwijs	Fatmir HALAI VRIONI (MS/Gur)
ruimtelijke ordening	Piupa SAÇADZ-ANĠELOTI (v, MS/Vos)
sociale zaken	Elenē AŒTŪĠIUVS (v, V-ĠP/Vos)
verkeer	Fatos KERMENDI (MV/Gur)
volksgezondheid	Melita ANGIELLI-KARAKAÇI (v, MV/Gur)
volkshuisvesting	Giusep ALIESCH (MS/Rom)
Voskisch-Gurdische integratie	Œazvus PUNTOKC (MV/Vos)

Schrijver Chasper Nadig roept op tot standaardisering Voskisch-Roemantsj

TURITG (30 JANUARI) – De Roemantsj-Voskische schrijver Chasper Nadig heeft een pleidooi gehouden voor de standaardisering van het Rhaeto-Romaans zoals dat in ons land gesproken wordt. Hoewel het lokale dialect nog steeds veel weg heeft van de verwante dialecten in Zwitserland en Italië, zijn er in de loop der jaren vooral Voskische leenwoorden en eigen uitdrukkingen in geslopen. Nadig stelt daarnaast voor om de spelling te vervoskischen.